

Energimarknadsinspektionen

2019-100560

Parter: Energimarknadsinspektionen ./ E.ON Energidistribution AB

Målen gäller: fastställande av intäktsram enligt ellagen (1997:857) för tillsynsperioden 2020-2023

Ni får tillfälle att senast vid den muntliga förhandlingen, yttra er över bifogad skrivelse.

Mer omfattande utredning bör dock inges senast en vecka före förhandling.

Har ni frågor?

På webbplatsen finns information om domstolen och om handläggningen. Kontakta oss gärna per telefon 036-15 68 36 om ni har frågor.

Mikaela Kaverén

Bifogade handlingar: aktbilaga 28 (mål 1211--1214-21)

Till

Kammarrätten i Jönköping
Avd 1:2

endast per e-post: kammarrattenijonkoping@dom.se

KAMMARRÄTTEN
I JÖNKÖPING

INKOM: 2022-04-19
MÅLNR: 1211-21
AKTBIL: 28

Malmö den 19 april 2022

2022-04-21

2019-102785-0031

YTTRANDE

Mål nr 1211—1214–21

Energimarknadsinspektionen / E.ON Energidistribution AB

Med hänvisning till punkten 2 i kammarrättens beslut den 4 mars 2022 (kab 24), varigenom E.ON Energidistribution AB (**E.ON** eller **bolaget**) fått tillfälle att yttra sig över Energimarknadsinspektionens (**Ei**) överklagande med bilagor, kab 1, 9, 10 och 13–17 i de delar Ei:s talan inte har bemötts tidigare, får vi som ombud för bolaget anföra följande.

1 INSTÄLLNING

E.ON vidhåller den inställning som redovisats i yttrande den 31 januari 2021 (kab 23). Det innebär att:

1. E.ON bestrid Ei:s överklagande – såväl förstahandsyrkandet som andrahandsyrkandet – och yrkar att förvaltningsrättens dom ska stå fast i samtliga delar.¹
 2. E.ON motsätter sig fortsatt att det ställs tolkningsfrågor till EU-domstolen.
- E.ON vidhåller i övrigt den i förvaltningsrätten förda talan, se punkten 6 nedan.

2 INLEDNING

Dispositionen i detta yttrande följer i huvudsak ordningen i förvaltningsrättens dom med beaktande av Ei:s ändringsyrkanden. Med hänsyn till att Ei:s talan i kammarrätten till stora delar endast hänvisar till eller upprepar argument som myndigheten redan anfört i förvaltningsrätten kommer även E.ON för att

¹ Se punkten 1 i E.ON:s yttrande till kammarrätten den **31** januari 2022 (kab 23) och förvaltningsrättens dom s. 1–2.

undvika upprepning att utveckla sitt bemötande huvudsakligen genom hänvisningar till förvaltningsrättens dom och bolagets tidigare inlagor.

3 BAKGRUND

3.1 Förhandsregleringen och förvaltningsrättens dom

Nätтарifferna för svenska elnätsföretag har sedan den 1 januari 2012 förhandsprövats enligt bestämmelser i ellagen (1997:857), genom beslut om intäktsramar för en fyraårig tillsynsperiod.

Regleringen om förhandsprövning infördes för att korrekt implementera det s.k. tredje elmarknadsdirektivet (nedan "elmarknadsdirektivet"²), något som Sverige dessförinnan fått kritik av EU-kommissionen för att inte ha gjort.³

Den 16 augusti 2018 utfärdades förordningen (2018:1520) om intäktsram för elnätsverksamhet ("intäktsramsförordningen"). Bestämmelserna i 17 § andra stycket samt 18–26 §§ intäktsramsförordningen ("metodbestämmelserna") anger att den kalkylränta som bestämmer den regulatoriska avkastningen ska beräknas på ett visst sätt och med vissa utgångspunkter.⁴ Syftet med metodbestämmelserna var att reglera beräkningsmetoder och val av parametrar, samt begränsa överprövningar av kalkylräntan i nätföretagens intäktsramar.⁵

Från den 1 januari 2012 till metodbestämmelsernas tillkomst har kalkylräntan i nätföretagens intäktsramar, inkluderande val av beräkningssätt och val av ingående värden och parametrar, *de facto* beslutats av Ei och därefter överprövats av förvaltningsdomstolarna. Bestämmelserna i ellagen anger, såvitt gäller avkastning, endast att nätföretagens intäktsramar ska ge sådan avkastning som behövs för att få tillgång till kapital för investeringar (5 kap. 1 § ellagen, tidigare 5 kap. 6 § ellagen⁶) samt att nätmyndigheten (Ei) ska fastställa intäktsramar och beräkningsmetoder (5 kap. 3 § ellagen). Det har överlämnats till Ei och domstolar att välja beräkningsmetoder samt ingående värden och viktning därav.⁷ Utgångspunkterna för fastställande av intäktsramar följer av ellagen och har därefter utvecklats genom praxis, i vilken det är tydligt att resultat och beräkningsmetoder m.m. väljs och bedöms för varje tillsynsperiod men att grundläggande utgångspunkter – såsom att använda vedertagna metoder samt det långsiktiga framåtblickande stabila perspektiv

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG.

³ Prop. 2008/09:141 s. 30 ff.

⁴ Närmare om beräkningsmetoder E.ON:s yttrande till förvaltningsrätten den 29 februari 2020, fab 10, punkten 5.5.2.

⁵ Se E.ON:s yttrande till förvaltningsrätten den 29 februari 2020, fab 10, särskilt punkten 5.5, E.ON:s yttrande den 28 augusti 2020, fab 29, punkten 3.1 samt E.ON:s yttrande till kammarrätten den 31 januari 2022, kab 23, punkten 3.

⁶ I 5 kap. 6 § ellagen angavs "rimlig avkastning", vilket enligt förarbetena "motsvarar den avkastning som fordras för att... kunna attrahera kapital för investeringar" (se prop. 2008/09:141 s. 61 och s. 102).

⁷ Prop. 2008/09:141 s. 79.

som nätföretagens överklaganden hänför sig till – följer av ellagen samt ligger fast och är vägledande för framtida beslut.⁸

Vid fastställande av intäktsramar för tillsynsperioden 2020–2023, för E.ON:s del i beslut den 10 oktober 2019, tillämpade Ei metodbestämmelserna. De beräkningssätt m.m. som slås fast i metodbestämmelserna gör väsentliga avsteg från utgångspunkterna enligt tidigare praxis. Enligt de överklagade intäktsramsbesluten blir den regulatoriska avkastningen – uttryckt som real kalkylränta före skatt – endast 2,16 procent vilket utgör en kraftig reducering jämfört med tidigare tillsynsperioder.⁹

E.ON med flera nätföretag överklagade intäktsramsbesluten och yrkade därvid i första hand att Ei:s beslut skulle upphävas och ärendena skulle återförvisas till Ei för fastställande av nya intäktsramar för tillsynsperioden 2020–2023, och att myndigheten skulle dels tillämpa ett framåtblickande, långsiktigt och stabilt perspektiv vid val av beräkningsmetoder och parametrar, dels fastställa och beakta en särskild riskpremie för verksamheten.

Förvaltningsrätten biföll i dom den 26 februari 2021 E.ON:s och övriga nätföretags förstahandsyrkande beträffande kalkylräntan. När det gäller utgångspunkterna för att fastställa kalkylräntan i intäktsramen fann förvaltningsrätten att metodbestämmelserna inte får tillämpas eftersom bestämmelserna står i strid med både överordnad nationell rätt och unionsrätt.¹⁰

E.ON med flera nätföretag yrkade vidare i andra hand – om förvaltningsrätten skulle anse att metodbestämmelserna får tillämpas – att parametern tillgångsbeta (med tillämpning av 25 § intäktsramsförordningen) skulle bestämmas till ett värde om 0,39 vid bestämmande av kalkylräntan och intäktsramarna för tillsynsperioden 2020–2023.

Med hänsyn till utgången avseende förstahandsyrkandet hade förvaltningsrätten inte anledning att pröva nätföretagens andrahandsyrkande.¹¹

Oberoende av yrkandena gällande kalkylränta yrkade E.ON även att tillägg till de löpande påverkbara kostnaderna till grund för intäktsramen skulle ske på visst sätt dels för raseringskostnader, dels för s.k. avbrottsersättning.

Förvaltningsrätten biföll även överklagandet avseende raseringskostnader och avbrottsersättning. När det gäller raseringskostnader konstaterade förvaltningsrätten att kostnader för rasing av ledningar som inte längre används är en löpande påverkbar kostnad för driften av nätverksamheten, och ska beaktas som sådan genom ett tillägg om kostnaden – som i E.ON:s fall – inte tagits upp som en löpande påverkbar kostnad i redovisningen som annars

⁸ Se E.ON:s yttrande till förvaltningsrätten den 29 februari 2020, fab 10, punkten 5.4 och E.ON:s yttrande den 28 augusti 2020, fab 29, punkten 3.3.2.

⁹ Se E.ON:s yttrande till förvaltningsrätten den 29 februari 2020, fab 10, punkten 9.4.

¹⁰ Förvaltningsrättens dom i mål nr 9349–19 m.fl., s. 17 f. och s. 20 f., samt förvaltningsrättens dom samma dag i mål nr 9850–19 m.fl. s. 26-31.

¹¹ Förvaltningsrättens dom s. 20.

är underlag för att fastställa intäktsramen.¹² Gällande kostnader för avbrottsersättningar konstaterade förvaltningsrätten (generellt för alla nätföretag) att dessa inte kan anses vara något annat än en löpande påverkbar kostnad, samt ska prognostiseras i intäktsramen på motsvarande sätt som andra sådana kostnader.¹³ Vidare fann förvaltningsrätten att samtliga kostnader för avbrottsersättningar ska ingå vid beräkningen av löpande påverkbara kostnader.¹⁴

3.2 Ei:s överklagande

Ei har överklagat förvaltningsrättens dom (kab 1).

Myndigheten har yttrat sig den 6 juni 2021 (kab 5) och kompletterat sin talan med yttranden och rättsutlåtanden dels den 31 augusti 2021 (kab 9–10), dels den 27 oktober 2021 (kab 13–18).

Som talan slutligt bestämts genom kab 13 har Ei yrkat i första hand att förvaltningsrättens dom ska upphävas och elnätsföretagens intäktsramar ska fastställas med tillämpning av intäktsramsförordningens bestämmelser, dvs. (underförstått) inklusive metodbestämmelserna. Vid bifall till förstahandsyrkandet har Ei medgett att den reala kalkylräntan före skatt fastställs till 2,35 procent (istället för tidigare beslutade 2,16 procent).

Genom kab 13 har myndigheten vidare framställt ett nytt yrkande i andra hand att *”förvaltningsrätten dom och Ei:s beslut ska upphävas och att ärendena återförvisas till Ei för att fastställa nya intäktsramar utan tillämpning av några bestämmelser om beräkning av intäktsramar i nationell lagstiftning (ellagen, intäktsramsförordningen eller annan lag och förordning som reglerar beräkning av intäktsramar) [och att intäktsramarna därmed även ska] fastställas utan beaktande av tidigare domstolsavgörande vad gäller beräkningen av intäktsramar”*. Ei hemställde även i kab 13 att kammarrätten ska inhämta ett förhandsavgörande från EU-domstolen.

I beslut den 4 mars 2022 avslog kammarrätten Ei:s begäran om inhämtande av förhandsavgörande från EU-domstolen (kab 24).

4 VAD GÄLLER MÅLEN I KAMMARRÄTTEN

Ei anger i sin andra komplettering av överklagandet att frågan i detta mål är *”vad rättsverkningarna är av ett felaktigt genomfört direktiv”*.¹⁵

Detta är en i grunden felaktig beskrivning av målet och är inte den fråga som prövats i förvaltningsrätten. Vad Ei angett är inte heller den fråga som kan eller bör vara föremål för kammarrättens prövning.

¹² Förvaltningsrättens dom i mål 9349-19 m.fl. s. 25-26.

¹³ Förvaltningsrättens dom i mål 9349-19 m.fl. s. 33-34.

¹⁴ Förvaltningsrättens dom i mål 9349-19 m.fl. s. 34.

¹⁵ Ei:s komplettering den 27 oktober 2021, kab 13, s. 5.

Frågan i målen är istället om metodbestämmelserna får tillämpas vid Ei:s beslutsfattande om intäktsramar, dvs. om bestämmelserna strider mot någon av de överordnade författningar som nätföretagen hänfört sig till, nationell rätt i form av ellagen eller unionsrätten i form av elmarknadsdirektivet.

E.ON uppfattar att vad Ei hävdar om den "egentliga frågan i målet" anförs av Ei i huvudsak som ett argument (enligt E.ON:s mening ett oriktigt sådant) för att ett förhandsavgörande borde begäras av EU-domstolen – vilket kammarrätten sedermera avslagit. Avseende frågan om förhandsavgörande har E.ON även bemött Ei:s talan i yttrande den 31 januari 2022 (kab 23), vilket bolaget nu hänvisar till.

5 BEMÖTANDE AV EI:S FÖRSTAHANDSYRKANDE

5.1 Inledning

E.ON vidhåller och hänvisar till vad bolaget anfört och åberopat vid förvaltningsrätten samt i tidigare yttrande till kammarrätten. När det gäller bemötandet av Ei:s talan ansluter sig och hänvisar E.ON generellt till vad som anförs i yttranden som getts in till kammarrätten denna dag av Öresundskraft AB m.fl. (mål nr 1103-21 m.fl.), Vattenfall Eldistribution AB (mål nr 1215—1219-21) respektive Ellevio AB (mål nr 1103-21—1222-21).

Till bemötande av Ei:s förstahandsyrkande – som alltså innebär att förvaltningsrättens dom ska upphävas och Ei beslut ska fastställas (med en mindre justering av kalkylräntan), varvid intäktsramsförordningens metodbestämmelser ska tillämpas – får E.ON därutöver i korthet anföra följande.

5.2 Metodbestämmelserna strider mot överordnad nationell rätt

Förvaltningsrätten har funnit att det för att intäktsramen ska ge en sådan avkastning som behövs för att få tillgång till investeringar "...förutsätts att beräkningen av den regulatoriska avkastningen sker utifrån ett framåtblickande, långsiktigt och stabilt perspektiv på det sätt som praxis har fastslagit följer av ellagen", samt att nätföretagens regulatoriska risk ska beaktas vid beräkningen genom en s.k. särskild riskpremie.¹⁶ Metodbestämmelserna utgår inte från de nyss angivna perspektiven. Därmed har förvaltningsrätten funnit att metodbestämmelserna både ändrar 5 kap. 1 § ellagen vad gäller avkastningen på kapitalbasen i strid med 8 kap. 18 § regeringsformen, och strider mot 5 kap. 1 § ellagen och inte får tillämpas enligt 11 kap. 14 § regeringsformen.

Ei anför i sin första komplettering att myndigheten anser att intäktsramsförordningen inte innebär någon ändring av ellagen eller domstolspraxis. Därför menar Ei att den formella lagkraftens princip enligt 8 kap. 18 § regeringsformen inte har åsidosatts; ej heller strider intäktsramsförordningen (eller någon del

¹⁶ Förvaltningsrättens dom i mål nr 9349-19 m.fl., s. 18.

därav) mot ellagen. Förordningen ska således – enligt Ei – tillämpas i alla dess delar i enlighet med Ei:s förstahandsyrkande.

Det är E.ON:s uppfattning att förvaltningsrättens dom är riktig både i fråga om utgången – varvid domen ska stå fast – och i fråga om ellagen och regeringsformen. E.ON har bemött denna del av Ei:s talan vid förvaltningsrätten genom yttrande den 28 augusti 2020 (fab 29), där bolaget också hänvisat till kompletterande överklagande den 29 februari 2020 (fab 10). E.ON vidhåller och åberopar i alla delar vad bolaget anfört i dessa yttranden.

Det enda som från Ei:s sida tillkommit i kammarrätten är att Ei hänvisar till ett kompletterande utlåtande av professorn Joakim Nergelius av den 21 maj 2021 (kab 10). I utlåtandet påstår Nergelius bl.a. att 2018 års ändringar i 5 kap. ellagen – där bl.a. den tidigare 5 kap. 6 § ellagen blev 5 kap. 1 § och fick en ny ordalydelse – innebär att bestämmelsen också fått en ny innebörd. Därmed skulle nu – enligt Nergelius – förarbeten och praxis före den 1 januari 2019 sakna relevans för innebörden av nuvarande 5 kap. 6 § ellagen.

Nergelius utlåtande är till stora delar snarlikt det resonemang som anförts vid förvaltningsrätten och har bemötts där. Vad Nergelius anför är också direkt felaktigt. Nergelius bortser av svårförståeliga skäl från att införandet av 5 kap. 1 § ellagen klart och tydligt inte syftade till att göra någon saklig förändring av bestämmelsens innebörd.¹⁷ Som förvaltningsrätten noterat var syftet med ändringen endast ett förtydligande, bl.a. genom att det som tidigare endast framgick av förarbeten nu skulle framgå direkt av lagtexten.¹⁸ Även här förbiser Nergelius de förarbetsuttalanden som anger denna avsikt, vilka både förvaltningsrätten och tidigare nätföretagen tydligt hänvisat till.¹⁹

Här kan även noteras att Nergelius anförda tolkning av lagändringen står i direkt motsatsförhållande till tillämplig unionsrätt och dess syften. Bestämmelserna i 5 kap. syftar till att implementera elmarknadsdirektivet och ska tolkas direktivkonformt, se närmare punkten 5.3 nedan. Detta talar ytterligare för att 5 kap. 1 § ellagen (och även 5 kap. 3 och 8 §§ ellagen) inte får tolkas som Nergelius gör gällande.

E.ON hänvisar i denna del särskilt till vad Öresundskraft genom A1 Advokater KB (mål 1103-21 m.fl.) respektive Vattenfall genom Sandart & Partners Advokatbyrå KB (mål 1215—1219-21) denna dag anfört till kammarrätten.

Sammanfattningsvis vidhåller E.ON att tillämpning av metodbestämmelserna vid fastställande av E.ON:s intäktsramar medför felaktiga metodval och att bolaget inte erhåller en sådan avkastning på kapitalbasen som följer av 5 kap. 1 § ellagen och vedertagen praxis. Metodbestämmelserna söker i detta avseende ändra innebörden av 5 kap. 1 § ellagen i strid med den formella lagkraftens princip i 8 kap. 18 § regeringsformen, samt står även i strid med

¹⁷ Detta anges uttryckligen i prop. 2017/18:237 s. 45 och s. 86.

¹⁸ Förvaltningsrättens dom i mål 9349-19 m.fl., s. 14.

¹⁹ Förvaltningsrättens dom i mål 9349-19 m.fl., s. 14, prop. 2017/18:237 s. 45 och s. 86 och prop. 2008/09:141 s. 61 och s. 102. I sistnämnda förarbete anges att uttrycket "rimlig avkastning" i tidigare 5 kap. 6 § "motsvarar den avkastning som fordras för att... kunna attrahera kapital för investeringar", dvs. samma innebörd som den nya ordalydelsen i 5 kap. 1 §.

5 kap. 1 § ellagen avseende både hur kalkylräntan fastställs och resultatet (dvs. nivån på kalkylräntan), och metodbestämmelserna får därmed inte tillämpas enligt 11 kap. 14 § första stycket regeringsformen.

Förvaltningsrätten har således gjort en korrekt bedömning och dess domslut ska fastställas på nu angivna grund(er).

5.3 Metodbestämmelserna strider mot unionsrätt

Förvaltningsrätten har funnit att metodbestämmelserna reglerar värdet på de parametrar som ingår vid beräkning av den regulatoriska avkastningen samt är bindande för Ei vid beslutsfattande om intäktsramar, vilket innebär en begränsning av Ei:s valmöjligheter avseende metoder och beräkningsätt och en otillåten inskränkning av såväl myndighetens oberoende som dess beslutsbefogenheter och beslutens räckvidd.²⁰ Därmed har förvaltningsrätten konstaterat att metodbestämmelserna strider mot unionsrätt och, även av detta skäl, inte får tillämpas.

När det gäller de unionsrättsliga frågorna i målet måste det senast efter EU-domstolens dom i mål C-718/18 anses stå helt klart att metodbestämmelserna – som förvaltningsrätten riktigt funnit – strider mot i vart fall artiklarna 35.4, 37.1a och 37.6a i elmarknadsdirektivet avseende tillsynsmyndighetens oberoende och exklusiva behörighet. E.ON uppfattar att även Ei numera, enligt vad som anges i Ei:s andra komplettering (kab 13), delar denna uppfattning och att denna fråga således är både klar och ostridig.

Ei hävdar dock i sin andra komplettering (kab 13 och därtill bifogade rättsutlåtanden m.m., kab 14–18) att icke-tillämpning av metodbestämmelserna endast kan bli aktuell om de aktuella artiklarna dessutom har direkt effekt, vilket artiklarna – enligt Ei – inte har.

Detta är felaktigt. E.ON vidhåller och hänvisar generellt till vad bolaget har anfört i fråga om unionsrätten dels vid förvaltningsrätten, dels i yttrande till kammarrätten den 31 januari 2022 (kab 23, se framförallt punkterna 5.4 och 5.5 i vilka E.ON bemött vad Ei anfört om direkt effekt). Vad E.ON där anfört kan sammanfattas enligt följande.

Huruvida artiklarna har direkt effekt är inte avgörande för metodbestämmelsernas icke-tillämpning. För det första kan domstolarna inom ramen för den nationella rättsordningen underlåta att tillämpa metodbestämmelserna (och tolka nationella bestämmelser direktivkonformt) – nämligen just på det sätt som förvaltningsrätten gjort i målet (se ovan). För det andra (och oberoende av vad som nyss sagts om konform tolkning) medför de aktuella bestämmelserna i Elmarknadsdirektivet (artiklarna 35.4, 37.1a och 37.6a) en klar och tydlig skyldighet att inte inskränka den befogenhet att fastställa tariffer eller metoder för deras beräkning som är förbehållen den nationella

²⁰ Förvaltningsrättens dom i mål nr 9050-19 m.fl., s. 29, samt hänvisning i dom i mål nr 9340-19, s. s. 20.

tillsynsmyndigheten (dvs. här Ei). Detta inskränkingsförbud har – i motsats till vad Ei hävdar i sitt senaste yttrande²¹ – direkt effekt.

Förvaltningsrätten har således gjort en korrekt bedömning även vad gäller att metodbestämmelserna i strid med artiklarna 35.4, 37.1a och 37.6a i elmarknadsdirektivet ingriper i tillsynsmyndighetens (Ei) exklusiva befogenhet och inskränker myndighetens oberoende, och förvaltningsrättens dom ska fastställas jämväl på denna grund.

E.ON hänvisar i denna del särskilt till vad Ellevio AB (mål 1103–21 m.fl.) genom Advokatfirman Vinge KB denna dag anfört i yttrande till kammarrätten.

6 E.ON:s I FÖRVALTNINGSRÄTTEN ANFÖRDA ANDRAHANDSYRKANDE

Som angetts i punkten 3 ovan innebar utgången i förvaltningsrätten – dvs. bifall till E.ON:s förstahandsyrkande – att det saknades anledning att pröva E.ON:s andrahandsyrkande i förvaltningsrätten.²²

För klarhets skull vill E.ON här ange att bolagets andrahandsyrkande som framställts i överklagandet i förvaltningsrätten vidhålls i kammarrätten.²³ Det innebär att om (och endast om) kammarrätten skulle bifalla Ei:s förstahandsyrkande – dvs. om kammarrätten finner att målen ska återförvisas till Ei för fastställande av nya intäktsramar med tillämpning av intäktsrams-förordningen inklusive metodbestämmelserna – aktualiseras E.ON:s yrkande att parametern tillgångsbeta (inom ramen för tillämpning av 25 § intäktsrams-förordningen, därest denna bestämmelse får tillämpas) ska bestämmas till ett värde om 0,39²⁴ vid bestämmande av kalkylräntan och intäktsramarna för tillsynsperioden 2020-2023 (istället för det av Ei medgivna 0,32²⁵). Grunden för andrahandsyrkandet kan sammanfattas med att Ei har gjort ett felaktigt (alltför snävt) urval av jämförelseföretag samt därtill vissa metodfel vid beräkningen av tillgångsbeta i intäktsramsbesluten.

Om frågan om tillgångsbetavärdet enligt E.ON:s andrahandsyrkande mot förmodan skulle bli aktuell att pröva i målet hänvisas i alla delar till vad E.ON anfört härom i förvaltningsrätten, se komplettering den 29 februari 2020 (fab 10), punkten 10 och yttrande den 28 augusti 2020 (fab 29), punkten 3.6.

²¹ E.ON noterar att Ei:s invändning om påstådd avsaknad av direkt effekt gjorts först i ett mycket sent skede av handläggningen i kammarrätten, trots att elnätsföretagens unionsrättsliga grund anförts och utvecklats redan vid den inledande skriftväxlingen i förvaltningsrätten.

²² Förvaltningsrättens dom i mål 9349–19 m.fl. s. 20.

²³ Yrkandet, se domen s. 3 och punkten 1.3 i E.ON:s yttrande till förvaltningsrätten den 29 februari 2020 (fab 10).

²⁴ Det tillgångsbetavärde som E.ON i detta sammanhang menar är korrekt, dvs. 0,39, resulterar allt annat lika med Ei:s beslut i en kalkylränta om 2,9 procent (se E.ON:s yttrande den 29 februari 2020, fab 10, s. 63 ö). Med tre värdesiffror blir resultatet istället en kalkylränta om 2,88 procent (jfr Vattenfalls yttrande denna dag i mål 1215—1219-21).

²⁵ Det av Ei numera förespråkade tillgångsbetavärdet om 0,32 resulterar i en av Ei medgiven real kalkylränta före skatt om 2,35 procent (se Ei:s inlägga till förvaltningsrätten den 28 maj 2020, fab 21)

7 EI:s NYA I KAMMARRÄTTEN FRAMSTÄLLDA ANDRAHANDSYRKANDE

Ei har genom sin senaste inlägga till kammarrätten (kab 13 s. 2) framställt ett helt nytt andrahandsyrkande som innebär att målen ska *"återförvisas till Ei för att fastställa nya intäktsramar utan tillämpning av några bestämmelser om beräkning av intäktsramar i nationell lagstiftning (ellagen, intäktsrams-förordningen eller annan lag eller förordning eller annan lag eller förordning som reglerar beräkning av intäktsramar"* och att *"intäktsramarna ska därmed även fastställas utan beaktande av tidigare domstolsavgöranden vad gäller beräkningen av intäktsramar."*

Genom sitt nya andrahandsyrkande, som således inte varit föremål för prövningen i förvaltningsrätten, synes Ei göra gällande att "inga regler överhuvudtaget" som gäller beräkning av intäktsramar ska tillämpas om metodbestämmelserna ej får tillämpas. E.ON anser att Ei:s andrahandsyrkande går utanför målets processram och av detta skäl inte kan prövas av kammarrätten.

Oberoende av om yrkandet kan prövas eller ej är Ei:s påståenden felaktiga. Som förvaltningsrätten funnit (och E.ON och övriga elnätsföretag anført) blir konsekvensen av att metodbestämmelserna ej kan tillämpas att intäktsramarna ska fastställas *i enlighet med ellagen och den rättspraxis som etablerats genom beslut och domar* för tidigare tillsynsperioder (innan metodbestämmelserna antogs av regeringen). Ellagen och praxis påverkas inte av att metodbestämmelserna "faller".

Det är vidare inte – som Ei nu synes göra gällande – en konsekvens av EU-domstolens dom i mål C-718/18 att de nationella regelverk som implementerar elmarknadsdirektivet nu skulle strida mot direktivet ifråga. Här ska framhållas att de aktuella bestämmelserna i 5 kap. ellagen har antagits i uttalat syfte att uppfylla elmarknadsdirektivets krav och även utformats i enlighet därmed – till skillnad från metodbestämmelserna som antagits för att detaljstyra metod- och parameterval samt att begränsa prövningar.

Därtill baseras Ei:s nya andrahandsyrkande på ett synsätt som står i strid med grundläggande unionsrättsliga principer. Staten genom Ei kan inte i förhållande till enskild (som E.ON) åberopa att elmarknadsdirektivets bestämmelser har direkt effekt. Som Ei självt korrekt noterar i kab 13 (s. 6) kan endast enskilda åberopa direkt effekt mot staten på detta sätt.

Mot denna bakgrund saknar Ei:s nya andrahandsyrkande relevans och ska avslås – för det fall yrkandet alls kan prövas (se ovan).

8 RASERINGSKOSTNADER

Förvaltningsrätten har funnit att kostnader för rasering av ledningar som inte längre används måste betraktas som en löpande påverkbar kostnad för driften av nätverksamheten och ska täckas av intäktsramen.²⁶ Då E.ON

²⁶ Förvaltningsrättens dom i mål 9349-19 m.fl. s. 25-26.

redovisningsmässigt behandlat sina raseringskostnader som investeringar (kostnaderna har aktiverats i bokföringen, vilket innebär att kostnaderna i bolagets årsrapporter inte har hänförts till vad Ei med automatik inkluderar som påverkbara kostnader i intäktsramen) konstaterade förvaltningsrätten att raseringskostnaderna måste beaktas genom tillägg till bolagets påverkbara kostnader.²⁷

Ei har överklagat förvaltningsrättens dom avseende raseringskostnaderna med hänvisning till vad myndigheten anfört i förvaltningsrätten. Något skäl till ändring av förvaltningsrättens dom (utöver vad myndigheten redan anfört i förvaltningsrätten) har inte framförts av Ei i kammarrätten.

Kostnader för rasering uppstår i samband med rivning av anläggningar vid utrangeringar och/eller reinvesteringar i desamma. Raseringskostnader är en oundviklig och nödvändig kostnad i verksamheten, dvs. en sådan kostnad som avses i 5 kap. 1 § första punkten ellagen. Som Ei angett i sin första komplettering den 31 augusti 2021 (kab 9 s. 6 f) har E.ON begärt att de löpande påverkbara kostnaderna för basåren 2014–2017 (som ligger till grund för beräkningen av bolagets löpande påverkbara kostnader i intäktsramen för aktuell tillsynsperiod, 2020–2023) ska ökas med bolagets raseringskostnader som inte ingått som kostnader i årsrapporter för de aktuella basåren. Om det inte görs ett sådant tillägg blir E.ON underkompenserat när intäktsramen bestäms enligt Ei:s metod – enkom som följd av att bolaget har aktiverat raseringskostnaderna (dvs. tagit upp dem som en tillgång i balansräkningen) i stället för att föra dem som löpande kostnader.

E.ON har i förvaltningsrätten utvecklat sitt överklagande och bemött Ei:s talan *in extenso* (se fab 10, punkten 11 (s. 67 ff.) och fab 29, punkten 3.8 (s. 23 ff.) – vad som därvid anförts vidhålls i alla delar och behöver inte upprepas här. Parternas argumentation har även på ett korrekt sätt sammanfattats av förvaltningsrätten (s. 20–24).

Förvaltningsrättens har gjort en korrekt bedömning avseende E.ON:s raseringskostnader i förhållande till Ei:s metod och ellagen och kommit till ett riktigt slut. Således bör förvaltningsrättens dom fastställas även såvitt gäller E.ON:s raseringskostnader.

9 AVBROTTSERSÄTTNING

Ei har slutligen även överklagat förvaltningsrättens dom när det gäller av förvaltningsrätten fastställda tillägg till de löpande påverkbara kostnaderna för avbrottsersättningskostnader.

E.ON bestrider ändring av förvaltningsrättens dom också i denna del.

Bolaget hänvisar därvid i alla delar till – och åberopar för egen del – vad Vattenfall Eldistribution AB (mål nr 1215–1219–21) genom Sandart & Partners Advokatbyrå KB anfört i yttrande till kammarrätten denna dag.

²⁷ A.a.

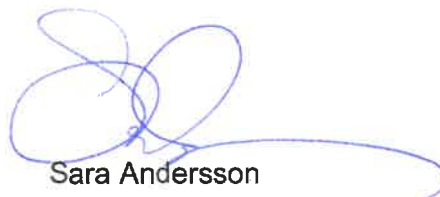
10 SKÄL SAKNAS ALLTJÄMT ATT INHÄMTA FÖRHANDESAVGÖRANDE

Kammarrätten har genom beslut den 4 mars 2022 (kab 24) funnit att det saknas skäl att hämta in förhandsavgörande från EU-domstolen. Det finns inte skäl att nu göra någon annan bedömning utan målen kan i alla delar prövas och avgöras av nationell domstol, dvs. kammarrätten. E.ON hänvisar därvid till vad bolaget anfört i yttrande till kammarrätten den 31 januari 2022 (kab 23).

Som ovan

Mikael Warnsby

Sara Andersson